

## Ενότητα VII

# Στρατηγικές Μάθησης

### Τι είναι οι στρατηγικές μάθησης ;

Οι μαθητές για να υπερβούν τις σοβαρές μεταγνωστικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν (Παντελιάδου, 2000, Butler, 1998) και να προσαρμόζουν τη μαθησιακή συμπεριφορά τους ανάλογα με την επίδοσή τους, θα πρέπει να εφαρμόζουν στρατηγικές μάθησης (Deshler, Ellis & Lenz, 1996, Meltzer, Roditi, Haynes, Rafter Biddle, Paster & Taber, 1996, Wong, 1998), τις οποίες μπορούν να διδαχθούν συστηματικά.

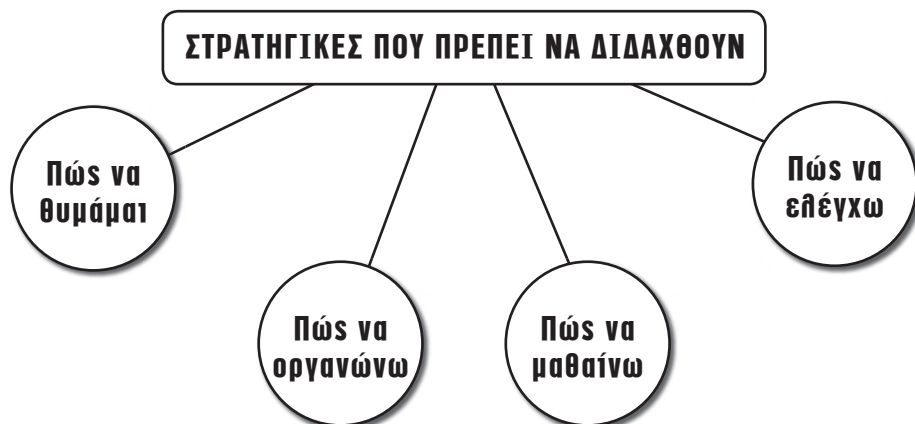
Μια στρατηγική μάθησης αφορά στη «συνολική προσέγγιση ενός έργου από ένα άτομο και συνίσταται από τον τρόπο που το άτομο σκέφτεται και ενεργεί καθώς σχεδιάζει, εκτελεί και αξιολογεί την επίδοσή του και τα αποτελέσματα της εφαρμογής του έργου του» (Deshler & Lenz, 1989, σ. 205).

Οι στρατηγικές μάθησης καθορίζουν την εκτέλεση ενός ακαδημαϊκού έργου μέσα από μια σειρά βημάτων που πρέπει να ακολουθήσει ο μαθητής και λειτουργούν ως μνημονικά εργαλεία. Πολλές φορές, είναι διατυπωμένες με τη μορφή αρκτικόλεξων, ώστε να διευκολύνεται ο μαθητής στη μάθηση και στην ορθή ανάκλησή τους (Bender, 2002).

Το πλήθος των στρατηγικών μάθησης είναι πραγματικά μεγάλο, διότι το

εύρος των πεδίων εφαρμογής τους είναι εκτεταμένο. Μια εύχρηστη κατηγοριοποίηση των στρατηγικών για την εκπαίδευση των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί. Σύμφωνα με αυτόν οι στρατηγικές που πρέπει να διδαχθούν μας βοηθούν να θυμόμαστε, να μαθαίνουμε, να σκεφτόμαστε, και κατά συνέπεια, να οργανώνουμε και πώς να ελέγχουμε τη μάθηση.

Πολύ συχνά οι στρατηγικές μάθησης που χρησιμοποιούμε ανήκουν σε περισσότερες από μία κατηγορίες, καθώς οι περιοχές αυτές συνδέονται στενά μεταξύ τους. Μάλιστα, σε όσες περισσότερες εμπλέκεται μια στρατηγική τόσο καλύτερη είναι, γιατί βοηθά το μαθητή σε πολλά μέρη της μαθησιακής διαδικασίας. Για τις ανάγκες της παρούσας συζήτησης θα τις παρουσιάσουμε σε ξεχωριστές κατηγορίες.



#### **A. Στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές να θυμούνται**

**Μνημονικά βοηθήματα:** Τα μνημονικά βοηθήματα είναι τεχνικές με τις οποίες ανακωδικοποιούμε τις προς μάθηση πληροφορίες, οι οποίες αν και αρχικά φαίνονται ασύνδετες μεταξύ τους, συνδέονται με λογικές ή μη σχέσεις, έτσι ώστε να τις θυμόμαστε εύκολα. Για το σκοπό αυτό προτρέπουμε τους μαθητές να μετασχηματίσουν τις πληροφορίες που θέλουν να θυμηθούν μέσα από συγκεκριμένες φράσεις ή αρκτικόλεξα (Παντελιάδου, 2000).

Κύριο χαρακτηριστικό των μνημονικών στρατηγικών είναι η σύνδεση μιας ομάδας νέων υλικών ή πληροφοριών με μια άλλη προηγούμενη ομάδα υλικών ή πληροφορία που ο μαθητής γνωρίζει καλά.

Για παράδειγμα μπορούμε να απομνημονεύσουμε τα ονόματα των ιδρυτών της Φιλικής Εταιρείας, (Ξάνθος, Τσακάλωφ και Σκουφάς) αν θυμόμαστε τη φράση «ξανθό τσακάλι με σκουφί». Επίσης είναι ευκολότερο να θυμηθούμε τα ονόματα των ποταμών Γαλλικός, Αξιός, Λουδίας και Αλιάκμονας, αν τα συνδέσουμε με τη λέξη ΓΑΛΑ που σχηματίζεται από τα αρχικά τους.

**Αναλογία:** Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει διαδικασίες οργάνωσης νέων πληροφοριών μέσα από τη χρήση γνωστών σχημάτων. Κατά την εφαρμογή της συχνά χρησιμοποιούμε γεωγραφικές αναφορές, τα μέρη του σώματος, τα βήματα ενός χορού, τα μέρη ενός κτιρίου κ.ά.

**Κατηγοριοποίηση πληροφοριών:** Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει τη διακρίση ενός συνόλου πληροφοριών σε υποσύνολα και την ταξινόμηση κάθε

πληροφορίας σε ένα από αυτά (για να απομνημονεύσω τους χαρακτήρες που εμφανίστηκαν σε μια ιστορία, τους κατηγοριοποιώ σε γυναίκες, άντρες, παιδιά και φανταστικά πλάσματα).

Οπτικοποίηση: Η απομνημόνευση ενός όγκου πληροφοριών ή μιας διαδικασίας (π.χ. πείραμα) οπτικοποιείται και επιτυγχάνεται μέσω της συγκράτησης των εικόνων στη μνήμη μας.

Νοητικές εικόνες: Δημιουργείται ένας μνημονικός σύνδεσμος μεταξύ της πληροφορίας και μιας εικόνας που μπορεί να μην έχει καμιά λογική σχέση με αυτή. Η εικόνα αυτή παραπέμπει στην πληροφορία η οποία ανασύρεται από τη μνήμη.

### ***B. Στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές να μαθαίνουν***

Οι στρατηγικές που μας βοηθούν να μαθαίνουμε διαφοροποιούνται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του γνωστικού αντικειμένου που μελετούμε.

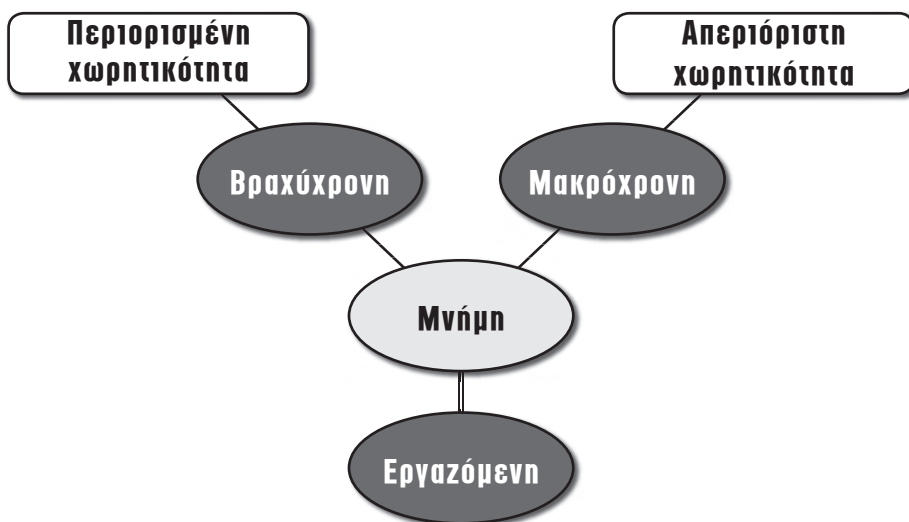
Για να βοηθήσει η εκπαιδευτικός τους μαθητές να προσεγγίσουν το περιεχόμενο διάφορων γνωστικών αντικειμένων, τους διδάσκει στρατηγικές που σχετίζονται με την οργάνωση των πληροφοριών ενός κειμένου, την επιλογή του κατάλληλου τύπου παραγωγής σημειώσεων και το χειρισμό κριτηρίων αξιολόγησης διάφορων τύπων.

Γνωστική χαρτογράφηση: Ο μαθητής γράφει σε κουτάκια/κύκλους τις σημαντικότερες πληροφορίες, έννοιες και λέξεις κλειδιά του μαθήματος και τα συνδέει με τόξα για να υποδηλώσει τις μεταξύ τους σχέσεις.

Για να εξασκηθούν οι μαθητές στη χρήση αυτής της στρατηγικής μπορεί η εκπαιδευτικός αρχικά να τους δώσει μισοσυμπληρωμένους γνωστικούς χάρτες και να ζητήσει να τους ολοκληρώσουν κατά την παράδοση του μαθήματος. Σταδιακά, ο αριθμός των κενών θα αυξάνεται, μέχρι να κατασκευάζουν οι μαθητές γνωστικούς χάρτες χωρίς καμιά βοήθεια.

*Μπορούμε να αναπτύξουμε γνωστικούς χάρτες πριν το μάθημα ή μπορούν οι μαθητές να τους αναπτύξουν κατά τη διάρκειά του.*

- Οι μαθητές καταγράφουν το θέμα και το κυκλώνουν.
- Οι μαθητές διαβάζουν προσεχτικά την πρώτη παράγραφο.
- Οι μαθητές αυτοερωτούνται ποια είναι η κεντρική ιδέα και οι σχετικές λεπτομέρειες και τις καταγράφουν.
- Οι μαθητές ελέγχουν την κεντρική ιδέα που έγραψαν κυκλώνοντάς την και τραβώντας μια γραμμή από την κεντρική ιδέα σε κάθε λεπτομέρεια, ώστε να συνδέουν την κεντρική ιδέα της παραγράφου με τις λεπτομέρειες.
- Οι μαθητές επαναλαμβάνουν τα βήματα της Ανάγνωσης, Ερώτησης και Επαλήθευσης σε κάθε παράγραφο.
- Οι μαθητές συνδέουν μεταξύ τους τις κεντρικές ιδέες που σχετίζονται η μια με την άλλη.



Παράδειγμα γνωστικού χάρτη

Θησαυρός ορισμών: Ο μαθητής γράφει στη μια πλευρά μιας καρτέλας μια έννοια / λέξη και στην άλλη πλευρά τον ορισμό της. Συγκεντρώνει το υλικό του σε μια καρτελοθήκη και δημιουργεί ένα θησαυρό ορισμών. Κρίνεται ιδιαίτερα βοηθητικός κατά την αυτοαξιολόγηση των μαθητών, καθώς και για επαναλήψεις.

Ανακεφαλαίωση σε τρεις στήλες: Ο μαθητής καθώς μελετά σημειώνει σε τρεις στήλες μια λέξη-κλειδί, μια ερώτηση που να την εμπεριέχει και την απάντηση στην ερώτηση. Με αυτό τον τρόπο κατασκευάζει μια σύνοψη του μαθήματος και προετοιμάζεται στην απάντηση ερωτήσεων σχετικά με το μάθημα. Ενδείκνυται για την αυτοαξιολόγηση των μαθητών, καθώς και για επαναλήψεις.

Παραγωγή σημειώσεων:

α) Γραμμικές τεχνικές σημειώσεων

Οι γραμμικές τεχνικές σημειώσεων είναι η πιο συχνή μέθοδος και χρησιμοποιείται συνήθως με τη μορφή των καθοδηγούμενων σημειώσεων ή περιγραμμάτων καθοδηγούμενων σημειώσεων. Ωστόσο οι μαθητές με Μ.Δ. χρειάζονται συγκεκριμένη διδασκαλία.

### Περίγραμμα Καθοδήγησης για Σημειώσεις

Οι καθοδηγούμενες σημειώσεις είναι ένα σπονδυλωτό σχεδιάγραμμα (σκελετός) που περιέχει ορισμένες κεντρικές ιδέες και συσχετιζόμενες έννοιες μιας διάλεξης. Σχεδιάζεται έτσι ώστε να έχει κενά τα οποία πρέπει να συμπληρώσουν οι μαθητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος- διάλεξης.

Η ποσότητα και το είδος των πληροφοριών που εμπεριέχονται στις σημειώσεις μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το επίπεδο των δεξιοτήτων του μαθητή και τη φύση του γνωστικού αντικειμένου.

Μέσα στην τάξη:

1. Ξεκινούμε μοιράζοντας ένα περίγραμμα καθοδήγησης το οποίο οι μαθητές συμπληρώνουν, καθώς παραδίδουμε ή καθώς διαβάζουν.
2. Μοιράζουμε το περίγραμμα από πριν, έτσι ώστε οι μαθητές να έχουν άφθονο χρόνο να το διαβάσουν.
3. Επιδεικνύουμε τη διαδικασία κατασκευής του περιγράμματος σ' έναν ανακλαστικό προβολέα.
4. Αφήνουμε τους μαθητές να συγκρίνουν το σκελετό τους με το δικό μας.
5. Βαθμιαία μειώνουμε την υποστήριξη καθώς οι μαθητές αρχίζουν να αναλαμβάνουν περισσότερη ευθύνη για τη μάθησή τους.

Σε ό,τι αφορά στην παραγωγή σημειώσεων, αξίζει να τονισθεί ότι πρόκειται για μια σύνθετη διαδικασία, γιατί απαιτείται από το μαθητή παράλληλα να ακούει/βλέπει προσεκτικά και να καταλαβαίνει, να ξεχωρίζει τις ασήμαντες από τις σημαντικές πληροφορίες και να γράφει/οργανώνει τις τελευταίες.

### Παράδειγμα καθοδηγούμενων σημειώσεων

Κεφάλαιο: Οι στρατηγικές μάθησης

1. Στρατηγικές μάθησης είναι .....
2. Οι στρατηγικές μάθησης διακρίνονται σε:
  - i) γνωστικές είναι αυτές που.....
  - ii) μεταγνωστικές είναι αυτές που .....
3. Από τη χρήση των στρατηγικών επωφελούνται .....
4. Διδάσκουμε στρατηγικές για να.....

β) Σημειώσεις σε δυο στήλες

Αυτή η τεχνική μπορεί να είναι μια αποτελεσματική στρατηγική για μαθητές που έχουν δυσκολίες στη διάκριση των κεντρικών ιδεών από τις λεπτομέρειες.

1. Κατά τη διάρκεια της παράδοσης, ο μαθητής καταγράφει τις πληροφορίες στο δεξί μέρος του χαρτιού.
2. Μετά το μάθημα, οι ομάδες μαθητών βάζουν τις ίδιες πληροφορίες σε κατηγορίες ή σε κύριες ερωτήσεις.
3. Ο μαθητής τότε καταγράφει τις κύριες ιδέες στο αριστερό μέρος του χαρτιού.

Κύριες Ιδέες	Σημειώσεις

γ) Διαγράμματα οργάνωσης

Τα διαγράμματα οργάνωσης είναι, ειδικότερα, χρήσιμα για μαθητές με δυνατές οπτικοχωρικές δεξιότητες.

- Χρησιμοποιούμε τα διαγράμματα οργάνωσης, για να επεξηγήσουμε τη σχέση ανάμεσα στις ιδέες έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να συλλάβουν τις έννοιες που παρουσιάζονται.
- Χρησιμοποιούμε γνωστικούς χάρτες.

δ) Μέθοδοι επισκόπησης των σημειώσεων

Οι μαθητές μπορούν να: ξαναγράψουν τις σημειώσεις τους, να γράψουν ερωτήσεις για τις σημειώσεις τους, να τις πουν απ' έξω, να τις ξαναδιαβάσουν, να τις μαγνητοφωνήσουν, να τις ακούσουν.

Αν τα παραπάνω είναι πολύ δύσκολα για το μαθητή, μπορούμε:

- Να επιτρέψουμε στο μαθητή να μαγνητοφωνήσει τις παραδόσεις και να αναπτύξει περιγράμματα από τη μαγνητοφώνηση.
- Να δώσουμε στο μαθητή αντίγραφα από τις παραδόσεις μας.
- Να ορίσουμε για κάθε μήνα έναν καλό μαθητή που θα κρατάει σημειώσεις για τους μαθητές που είναι πιο αδύνατοι στο να κρατούν σημειώσεις.

Ιδιαίτερα βοηθητικό για τους μαθητές με Μ.Δ. είναι η ανάπτυξη στρατηγικών που θα τους βοηθούν να επιλέγουν την κατάλληλη μορφή σημειώσεων για κάθε γνωστικό αντικείμενο. Για τον σκοπό αυτό ο μαθητής ενώ ακούει μια διάλεξη υποβάλλει στον εαυτό του ερωτήσεις όπως:

«Υπάρχουν διάφορες εξηγήσεις ή εκδοχές για κάτι ώστε να χρησιμοποιήσω ένα συγκριτικό πίνακα;»

«Η ιστορία που παρουσιάζεται απαρτίζεται από επιμέρους επεισόδια / ενέργειες, ώστε να χρησιμοποιήσω ένα γνωστικό ιστό;»

«Η διδακτική ενότητα περιλαμβάνει την εξέλιξη ενός φαινομένου ώστε να κατασκευάσω ένα διάγραμμα ροής;»

Στρατηγικές συμμετοχής σε διαγώνισμα: Οι μαθητές μπορούν να βελτιώσουν την επίδοσή τους στα διαγωνίσματα αναπτύσσοντας συγκεκριμένες στρατηγικές ανάλογα με το είδος των δοκιμασιών της αξιολόγησης.. Ειδικότερα:

- Προτρέπουμε τους μαθητές να δημιουργήσουν τα δικά τους διαγωνίσματα σαν αυτό που περιμένουν από τον εκπαιδευτικό και τους αφήνουμε να γράψουν μόνοι τους διαγώνισμα.
- Τους προμηθεύουμε με οδηγούς μελέτης όπως: έτοιμες προετοιμασμένες ερωτήσεις βοηθώντας τους να εστιάσουν σε σημαντικές πληροφορίες, λεξιλόγιο / κατηγορίες εννοιών ή διαγράμματα οργάνωσης. Είναι προτιμότερο να δώσουμε παλαιότερα διαγωνίσματα στους μαθητές, για να τους βοηθήσουν να καταλάβουν τι ζητείται και με ποιον τρόπο.

α) Απαντήσεις σε δοκιμασίες πολλαπλών επιλογών

Στην περίπτωση που πρέπει να απαντήσουν σε διαγώνισμα πολλαπλών επιλογών, τονίζουμε ότι πρέπει να:

- α. Διαβάζουν όλες τις ερωτήσεις και να απαντούν πρώτα μόνο σ' αυτές που είναι σίγουροι.
- β. Διαβάζουν τις ερωτήσεις, ενώ καλύπτουν τις επιλογές απάντησης. Οι μαθητές θα πρέπει να απαντήσουν την ερώτηση νοητά και έπειτα να βρουν την απάντηση που ταιριάζει καλύτερα στην αρχική ανάγνωση.
- γ. Να μάθουν ότι οι απαντήσεις πολλαπλών επιλογών συνήθως περιλαμβάνουν μια σωστή απάντηση, μια απάντηση σίγουρα λάθος και δυο ερωτήσεις που ταιριάζουν στη σωστή απάντηση. Διδάσκουμε στους μαθητές να χρησιμοποιούν στάδια αποκλεισμού.



- δ. Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν ονόματα, ημερομηνίες και τόπους στις άλλες ερωτήσεις ως ενδείξεις για την απάντηση πιο δύσκολων ερωτήσεων.
- ε. Διαβάζουν προσεκτικά τη φράση- ερώτηση με καθεμιά απάντηση για να αποφασίζουν ποια ταιριάζει καλύτερα.
- στ. Μαντεύουν και κρατούν την πρώτη εικασία, αν τίποτε από τα προηγούμενα δεν τους βοηθά.

β )Απαντήσεις σε ανοιχτές ερωτήσεις:

Ο μαθητής για να αναπτύξει γραπτά ένα θέμα, ακολουθεί τις στρατηγικές της γραπτής έκφρασης. Προσέχει ιδιαίτερα τις λέξεις – κλειδιά που περιέχουν οι ερωτήσεις και πώς αυτές καθορίζουν το είδος της απάντησης που ζητείται.

Λέξη-κλειδί	Αναφέρεται σε	Νόημα
ανέφερε	όλα	παρουσίαση με ακριβείς όρους
παρουσίασε	όλα	παρουσίαση τεκμηριωμένων απόψεων, διάκριση των υπέρ & κατά
συνόψισε	κύριες ιδέες	περίληψη των κεντρικών ιδεών / αρχών
σύγκρινε	ειδικά χαρακτηριστικά	παρουσίαση ομοιοτήτων & διαφορών μεταξύ δύο ή περισσότερων στοιχείων
εξήγησε	ειδικά χαρακτηριστικά	αναλυτική και σαφής παρουσίαση - ερμηνεία όλων των στοιχείων για ένα θέμα, χρήση παραδειγμάτων και αντιπαραδειγμάτων
αξιολόγησε	τεκμηριωμένες απόψεις	αποτίμηση της αξίας και χρησιμότητας ενός θέματος μέσα από τη χρήση επιχειρημάτων και παραδειγμάτων

**Λέξεις – κλειδιά που χρησιμοποιούνται στη διατύπωση ανοιχτών ερωτήσεων (προσαρμογή από Meltzer et al., 1996, 139).**

### Γ. Στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές στην οργάνωση

Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες είναι οι σοβαρές οργανωτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν (Bender, 2002). Συνήθως, δεν οργανώνουν αποτελεσματικά το χρόνο της μελέτης τους με αποτέλεσμα να μην ολοκληρώνουν τις εργασίες τους και τα σχολικά τους καθήκοντα. Για να υπερβούν αυτά τα προβλήματα μπορούν να εφαρμόσουν στρατηγικές που βοηθούν στην οργάνωση του χρόνου, της μελέτης και της προετοιμασία για το σχολείο:

Οι στρατηγικές διδασκαλίας μπορούν να διδαχτούν με δομημένο, ακριβή και συστηματικό τρόπο.

Πίνακας καθηκόντων: Ο μαθητής καταγράφει τις εργασίες που του ανατίθενται στο σχολείο σε ένα συγκεκριμένο τετράδιο ανά μάθημα, έτσι ώστε να μην φτάνει στο σπίτι παραλείποντας μερικές.

Ημερολόγιο καθηκόντων: Σε μια ατζέντα – ημερολόγιο, ο μαθητής σημειώνει την παράδοση των εργασιών του ή όποια άλλη προθεσμία πρέπει να θυμάται.

Χρονοδιάγραμμα μελέτης: Ο μαθητής καθημερινά οργανώνει το χρόνο της μελέτης ή και άλλων δραστηριοτήτων που παρεμβάλλονται και ελέγχει κατά τη διάρκεια της μελέτης αν παρεκκλίνει από αυτό.

Πίνακας προτεραιοτήτων: Ο μαθητής θέτει καθημερινά τις δραστηριότητες του σε σειρά προτεραιότητας ανάλογα με τη σπουδαιότητα και τον βαθμό δυσκολίας τους. Η στρατηγική αυτή συνδυάζεται άριστα με την προηγούμενη και αποτελεί προέκτασή της.

Κατάλογοι ελέγχου: Ο μαθητής κολλά στο εξώφυλλο του βιβλίου έναν κατάλογο με τα υλικά που είναι απαραίτητα για ένα μάθημα, προκειμένου να ελέγχει εύκολα αν έχει όλα τα αντικείμενα που θα του χρειαστούν.

### Δ. Στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές στον έλεγχο

Οι στρατηγικές που μας βοηθούν να ελέγχουμε την επίδοσή μας στοχεύουν στην επίτευξη της αυτορρυθμιζόμενης μάθησης, κατά την οποία το άτομο παρεμβαίνει συνειδητά στη διαδικασία της μάθησής του και τη μεταβάλλει προκειμένου να πετύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Οι στρατηγικές αυτές δεν διδάσκονται μεμονωμένα, αλλά ενσωματώνονται σε άλλες στρατηγικές που μας βοηθούν να μαθαίνουμε.

Οι κυριότερες στρατηγικές ελέγχου είναι: α) η υποβολή αυτο - ερωτήσεων, β) η αυτοαξιολόγηση μέσα από την απάντηση ερωτήσεων που είναι διατυπωμένες από τρίτους (εκπαιδευτικό, συγγραφέα, συμμαθητές), γ) η αυ-

τοδιόρθωση μέσω του εσωτερικού λόγου που μας υποβάλλει τα στάδια που πρέπει να ακολουθήσουμε εφαρμόζοντας μια στρατηγική και δ) η δοκιμαστική εφαρμογή μιας δεξιότητας σε πρωτότυπο υλικό.

### **Πώς διδάσκονται οι στρατηγικές μάθησης;**

Οι στρατηγικές διδασκαλίας μπορούν να διδαχτούν με δομημένο, ακριβή και συστηματικό τρόπο (Meltzer et al., 1996) είτε μέσα στο τμήμα ένταξης, είτε μέσα στην τάξη γενικής αγωγής, εφόσον όλοι οι μαθητές επωφελούνται από τη χρήση τους. Πιθανόν, οι μαθητές με Μ.Δ. να χρειάζονται περισσότερο χρόνο για την αφομοίωση και την εμπέδωση μιας στρατηγικής. Σε αυτήν την περίπτωση ενδείκνυται η διδασκαλία των στρατηγικών από τον ειδικό παιδαγωγό στο τμήμα ένταξης.

Τα βήματα που μπορούμε να ακολουθήσουμε κατά τη διδασκαλία μιας στρατηγικής μάθησης είναι (Bender, 2002):

1. Η εκπαιδευτικός αξιολογεί ποιες στρατηγικές έχει ανάγκη να αναπτύξει ο μαθητής και δεσμεύονται (εκπαιδευτικός και μαθητής) να εργαστούν για αυτό το σκοπό.
2. Η εκπαιδευτικός περιγράφει τη στρατηγική.
3. Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει την στρατηγική δρώντας ως μοντέλο και παρουσιάζοντας φωναχτά τις σκέψεις του.
4. Ο μαθητής εφαρμόζει την στρατηγική με «εύκολο» υλικό που του δίνεται από τον εκπαιδευτικό.
5. Ο μαθητής εφαρμόζει την στρατηγική με δυσκολότερο υλικό, ανάλογο του επιπέδου της τάξης που φοιτά.
6. Μαθητής και εκπαιδευτικός γενικεύουν τη χρήση της στρατηγικής.
7. Ο μαθητής εφαρμόζει τη στρατηγική σε τακτά χρονικά διαστήματα και λαμβάνει ανατροφοδότηση για τη σωστή χρήση της.

Η επιλογή της κατάλληλης διδακτικής μεθόδου και η προσαρμογή των βημάτων διδασκαλίας της στρατηγικής αποφασίζεται από την εκπαιδευτικό μετά από την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αναγκών του μαθητή και σε συνάρτηση με την εκτίμηση που κάνει για τον τρόπο που διευκολύνει το συγκεκριμένο μαθητή στη μάθηση.